

Istnieje
od 1965

FORUM

NASTĘPNE
4
LISTOPADA
PIĄTEK
WYDANIE

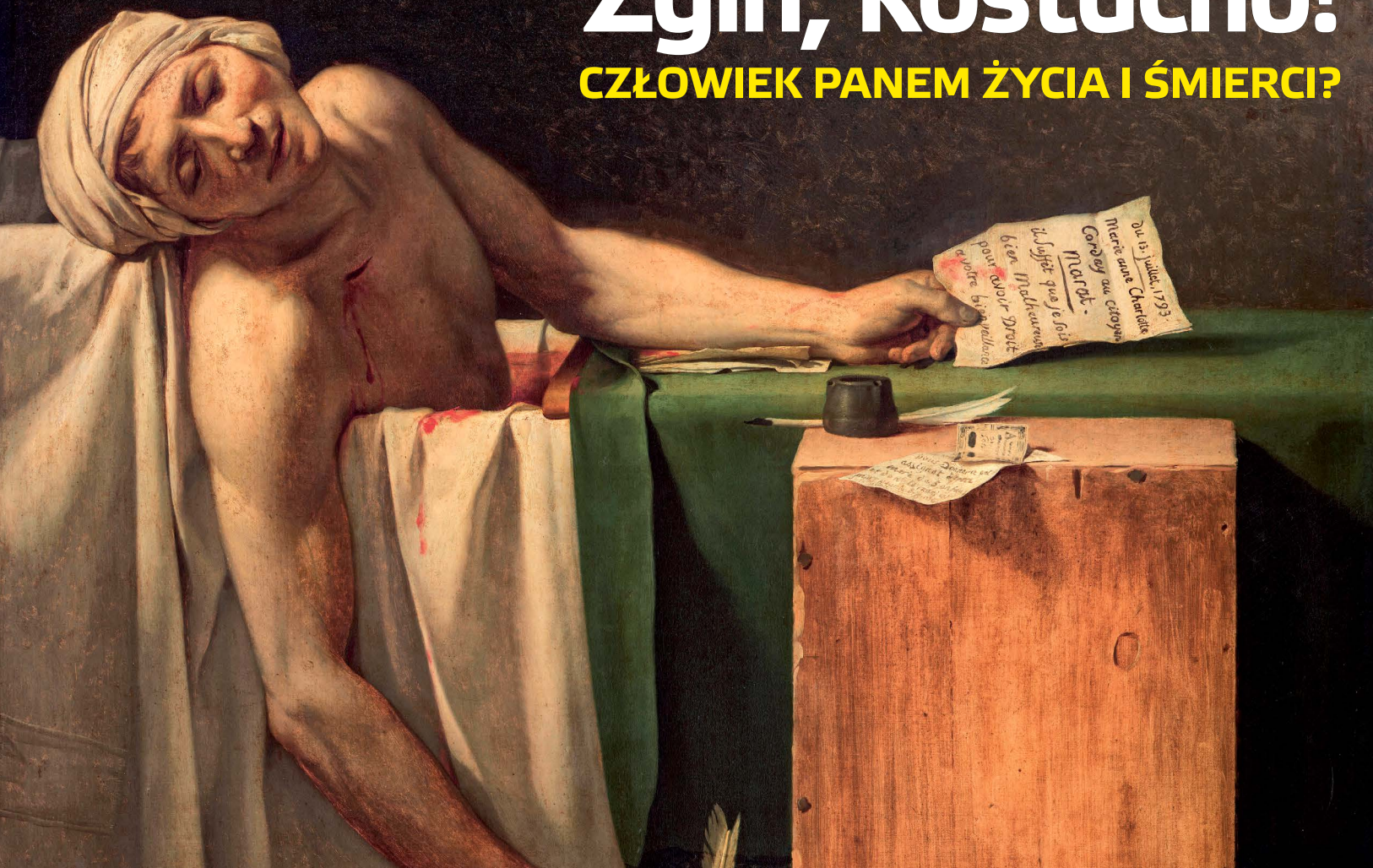
N A J C I E K A W S Z E H I S T O R I E Ś W I A T A

nr 22 (21.10–3.11.2022)

Cena 12,99 zł (w tym 8% VAT)

Zgiń, kostucho!

CZŁOWIEK PANEM ŻYCIA I ŚMIERCI?

nr 22 (2733) rok LVII, nr inkieta: 056207 PL ISSN 0015-8402
USA 4,6 USD, Street Euro 2,9 euro, Wielka Brytania 2,5 GBP

POGANIACZKI MUŁŁÓW
Głośniej pod hidzabem

BLISKO, CORAZ DALEJ
Czy prawica kocha Putina?

MADONNA FAWELI
Niesamowita Anitta

CZERKIESI Z JORDANII
Nie wystarczy być dżygitem

TANIE DRANIE
Targ cyberniewolników

SZACHOWI SZACHRAJE
Grają zielonymi

TRANS, FOBIA I LANS
J.K. Rowling zmienia płęć

SVANTE PÄÄBO
Nobel dla neandertalczyka

DUCE VITA
Italia, seks i polityka

Inteligentne formy życia, łączcie się!

portal popularnonaukowy

PROJEKTPULSAR.PL

Wódz?
Jest tylko jeden!

14

Zaczęło się o świcie
I kto tu jest terrorystą?

12

6 FOKUS

WYDARZENIA

12 **Zemsta za most.** Rakietami w Kijów

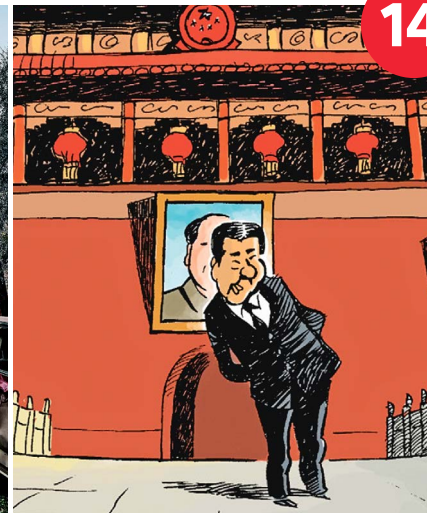
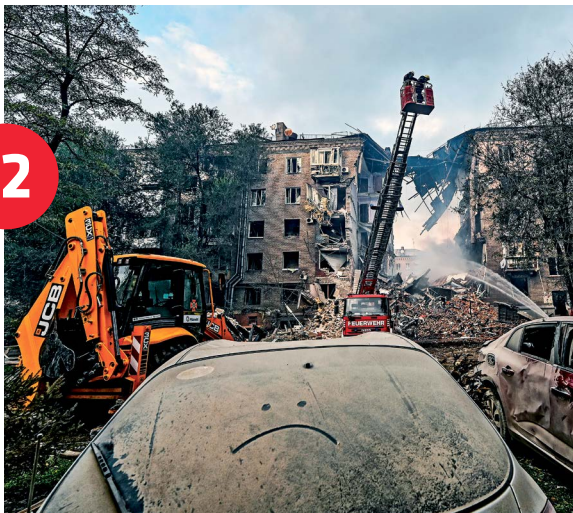
14 **Xi jak Mao.** XX zjazd KPCh

18 **Nadchodzi rewolucja?**

Gniew młodego Iranu

22 **Łotwa po wyborach.**

Nowa Jedność bez Zgody

O TYM MÓWI ŚWIAT

24 **Od „Z” do „A”.**

Nuklearne zagrożenie

26 **Mobilizacja emigracji.**

Wielki exodus Rosjan

30 **Tuba Kremla.** Kariera

pewnego propagandysty

32 **Blisko, coraz dalej.**

Czy skrajna prawica
kocha Putina?

► **Chusty z głów!**
Kobieta, życie, wolność

18

24

► **Pod ścianą**
Gotowy na wszystko

Do Gruzji tędy?
Zależy, kto jedzie

26

Winna i ma
Randka
z fiskusem

36

PROFILE

34 **O nich się mówi:**

Samia Suluhu Hassan

Fumio Kishida

Ferdy Sambo

Annie Ernaux

Tulsi Gabbard

30

► **Anton Krasowski**
Mistrz coming outu

41

► **Szukam przodków**
Kimkolwiek byli

LUDZIE

36 **Shakira.** Proces o podatki

38 **Anitta.**

Gwiazda rodem z faweli

41 **Honorée Fanonne Jeffers.**

Wielka afroamerykańska
powieściopisarka

REPORTAŻ

44 **Siostra góra, brat koń.**

Kaukaz na Bliskim
Wschodzie

44

► **Czerkiesi**
z Ammanu
Gwardia
Abdullaha

Patoszachy
Nie wszystko
jest czarne i białe

58

- 47 **Stockton, Kalifornia.**
Miasto szuka mordercy
- 50 **Złapani w sieci.**
Gdzie znikają internauci?

FOTOSTORY

- 52 **Powrót eboli.**
Zaczęło się w Ugandzie

J.K. Rowling
Czyli Robert
Galbraith

62

- OBYCZAJE**
- 54 **Zagadka nieśmiertelności.**
Sposoby
na wieczną młodość
- 58 **Pionki biją figury.**
Rockandrollowe
życie szachistów
- 62 **Zdradzony Harry Potter.**
Literackie igraszki
z tożsamością

ROZMOWA

- 64 **Svante Pääbo.**
Między nami neandertalczykami

KOMPAS

- 68 **Ancient City.**
Tajlandia w pigułce
- 72 **Minorka.**
Ostatnia perła
Morza Śródziemnego

HISTORIA

- 76 **Marsz na Rzym.**
Mussoliniego przy tym nie było...

80 MIKROFORUM

O tych krajach piszemy:

BRAZYLIA [s. 38] **CHINY** [s. 14, 50] **FRANCJA** [s. 32, 54] **HISZPANIA** [s. 36, 72] **IRAN** [s. 18]
JORDANIA [s. 44] **KAMBODŻA** [s. 50] **KAZACHSTAN** [s. 26] **ŁOTWA** [s. 22] **MONGOLIA** [s. 26]
NIEMCY [s. 32, 64] **POLSKA** [s. 32] **ROSJA** [s. 12, 22, 24, 26, 30, 32, 44] **SZWECJA** [s. 64]
TAJLANDIA [s. 68] **UKRAINA** [s. 12, 22, 24, 30, 32] **USA** [s. 41, 47, 54] **WĘGRY** [s. 32]
WIELKA BRYTANIA [s. 62] **WŁOCHY** [s. 32, 76]

Nobel paleo
A chciałem być pilotem

64

Mały Syjam
W jeden dzień

68

72

**Pod
wysokim
klifem**
Dokąd się
wspiąć
na obiad

**Mogą
wrócić?**
Jak
wykreować
dyktatora

76

ROZMOWY DO POSŁUCHANIA

Podkasty redakcji

POLITYKI

Temat tygodnia

Łukasz Lipiński

Kultura na weekend

Bartek Chaciński, Aneta Kyzioł, Mirosław Pęczak, Piotr Sarzyński,
Justyna Sobolewska, Dorota Szwarzman, Janusz Wróblewski

Polityka o historii

Agnieszka Krzemińska, dr hab. Marcin Zaremba

Podkast seryjny

Jakub Demiańczuk

To był błąd

Agata Passent

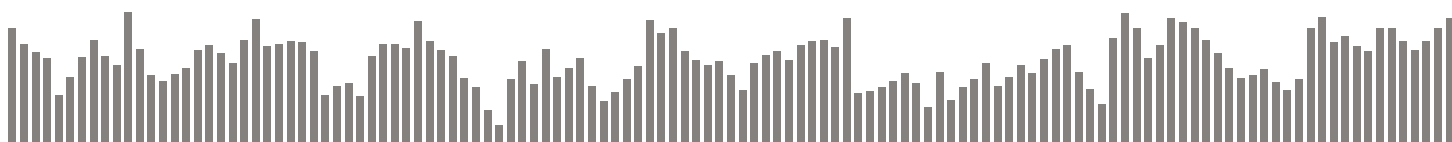
Podkasty naukowe

projektpulsar.pl

Katarzyna Czarnecka, Karol Jałochowski

Zapraszamy na polityka.pl/podkasty, projektpulsar.pl/podkasty,
Spotify.com, Apple Podcasts i Google Podcasts!

USA

Bal u masonów

W Świątyni Masońskiej w Detroit, największej tego rodzaju budowli wolnomularzy na świecie, w okolicach święta Halloween (uwaga – nazwa, wbrew ludowej etymologii propagowanej w Polsce, wywodzi się od czasownika „to hallow”, czyli „święcić”: to po prostu święto Wszystkich Świętych) od ponad dziesięciu lat odbywa się bal maskowy Theatre Bizarre. Na ośmiu z szesnastu pięter budowli można zobaczyć występy muzyków, tancerzy i cyrkowców. Organizatorem całonocnego balu nie są jednak masoni, lecz miejscowy artysta John Dunivant.

NIEMCY

Barwy jesieni

Mieszkańcy korzystają z ostatnich dłuższych dni jesieni i spacerują po niewielkim parku na jednym z osiedli we Frankfurcie. Nadchodząca zima będzie trochę mroczna. W związku z oszczędnościami energetycznymi w tym roku wiele miast europejskich wprowadza ograniczenia zużycia prądu. Władze Paryża będą gasić oświetlenie wieży Eiffla godzinę wcześniej, a Mediolan wyłączył fontanny. Mieszkańcy proszeni są o to, by jak najmniej korzystali z urządzeń elektrycznych od godziny 16 do 19, chowali się w domach pod ciepłymi kocami i jeździli wolniej, zużywając mniej benzyny. Ogrzewanie we wszystkich budynkach publicznych w Unii Europejskiej zostanie zmniejszone do co najmniej 19 stopni Celsjusza.

IZRAEL

Starcia w Hebronie

Palestyńska demonstrantka strzela z procy w kierunku izraelskich sił bezpieczeństwa w mieście Hebron na Zachodnim Brzegu Jordanu, które praktycznie codziennie zatrzymują osoby podejrzane o działalność terrorystyczną. Pojawiły się nowe grupy, które łączą bojowników z Fatahu, Hamasu i mniejszych frakcji, coraz częściej dochodzi na ulicach do wymiany ognia. Na początku października br. w dwóch różnych atakach siły izraelskie straciły dwóch żołnierzy. Według palestyńskiego ministerstwa zdrowia od początku roku na Zachodnim Brzegu i w Gazie zginęło w sumie ponad 170 Palestyńczyków.

